

ARŞİVLEME ÇALIŞMALARINDA İLERİ BİR UYGULAMA MİKROFİLM/ MİKROFİŞ

Necati SUNGUR*
Yunus KIRMIZIYÜZ**

Dünyada, mikrofilm uygulamaları konusunda çeşitli sistemler vardır. Bunlardan başlıcaları, COM (Computer Output Microfilm), CAR (Computer Assisted Retrieval) Sistemleri, optikal diskler, 35 mm'lik film kartlarına çekim yapan mühendislik sistemleri ve mikrofiş sistemleridir.

COM, teknoloji ve maliyet yönünden çok pahalı olması nedeniyle: dünyadaki pazar payını azaltmıştır. Şu anda, dünyada en yaygın olarak kullanılan sistemler, CAR ve optikal disk sistemleridir. Ancak, teknoloji her gün ilerlemekte ve yeni sistemler ortaya çıkmakta olduğu için, daha ucuz ve daha kullanışlı sistemlerin geliştirilebileceği bir gerçektir.

Mikrofilm sistemi uygulamalarına Türkiye'de, ilk defa 1950'li yıllarda Millî Kütüphane'de başlandı ve günümüzde devam etmektedir. Mikrofiş sistemi de, mikrofilm uygulamasının bir kolu olarak gelişmiş ve 1983'te yine Millî Kütüphane'de uygulanmaya başlamıştır.

Standard bir mikrofiş, 105 x 149 mm (A6) ebatlarındadır. Böyle bir mikrofişe A1-A4 arası farklı ebatlarda dokümanların, küçültülerek en çok çekim miktarları poz olarak şöyledir:

A1 ebat 48x mercek ile 49 adet kare çekim (fiş başına)

A4 ebat 48x mercek ile 420 adet kare çekim (fiş başına)

Standart bir mikrofiş, en fazla 840 sayfalık bir kitabı alabilmektedir. Mikrofiş sistemi, 1 milyona kadar evrakı olan kurumlarda rahatlıkla uygulanabilir. Arşivi 1 milyonu geçen kurumlarda ise, mikrofiş sistemi, sağlıklı bir biçimde görev yapamaz; çünkü, sistemde "retrieval" denen, geri çağırma ve seri arama yeteneği bulunmamaktadır.

Türkiye'de, şu anda büyük bir sorun olan, arşivleme konusu, mikroform (mikrofiş) sistemleriyle çözülebilecektir.

Millî Kütüphane'de uygulanmakta olan sistem için, bir mikrofiş kataloğu hazırlanmaktadır. Ayrıca, çok yakın bir zamanda renkli olarak mikrofilm ve mikrofiş hizmeti de verilebilecektir.

* Bilim ve Teknik Dergisi Uzman Yardımcısı.
** Millî Kütüphane Güzel Sanatlar ve Mikrofilm Şube Müdürü.

Rafra dolusu kitap, artık fazla yer kaplamayan mikrofişlere sığıyor.

MİKROFİLMDE "DRAWING" SİSTEMİ

35 mm Rollfilm (Rulofilim) ve Aperture Card Uygulaması

Birbirinden farklı konularda uygulanan çeşitli "mikroform" türleri arasında, "16/35 mm rulofilim", "Cartridge", "Cassette", "Mikrofişe", "Jacket" ve "Aperture Card" türlerini sayabiliriz.

35 mm rulofilim ve "Aperture Card" veya pencere kartı, AO ebadına varan büyük evrakların, meselâ AO-A4 arası proje paftaları, harita veya benzer ebat dokümanlar, A2 ebat tek sahife veya A1 ebat iki adet açık gazete sahifesi gibi, mikrofilme çekimi istendiği takdirde, uygulanan standard mikroform türüdür.

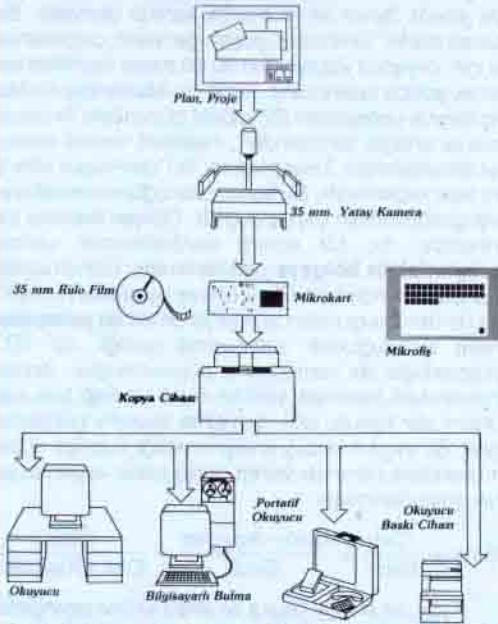
35 mm rulofilim, ekonomik bir mikroform türü olarak, büyük ebat dokümanların, AO (840 x 1180 mm) veya A1 (590 x 840mm) gibi, rulo halinde

Mikrofiş okuma ve baskı makinesi.

MİKROFILM UYGULAMASI

Projelerin, mikrofilme çekimi halinde, bazık bir "drawing" mikrofilm sistemi şematik olarak görülmektedir.

Mikrofiş örneği: Üstte, çerçeve içinde bu mikrofişten alınan bir sayfanın büyütülmüş hali görülmektedir.

muhafazası istendiği takdirde, kullanılan bir mikroform türüdür.

Standart olarak 35 mm x 30,5 m bir rulofilme, AO-A4 ebatlarda fark gözetmeksizin, 500-600 arası kare çekimi yapmak mümkündür.

"Aperture card", eski bilgisayar kartlarını andıran ve pencereyi kart tabir edilen, genel hatları ile 80 x 180 mm ebadındaki kartın sağ köşesinde, 35 mm rulofilme bir adet kare çekim filmi bulunan mikroform türüdür. Sağ tarafta film bulunan pencereyi kartın sol tarafı, ilgili kuruluşun logo baskısı ile mikrofilmin içeriğine ait tanıtmı yazısına ayrılmıştır.

Geliştirilmiş "elektrostatik" veya "plain paper" tipi okuyucu-baskı (reader-printer) cihazları sayesinde, mikrofilmden kâğıt üzerine, aynen, orijinal ebat baskı elde etmek mümkündür.

Mikrofilm ve mikrofiş uygulamaları, arşivleme (dokümantasyon) çalışmalarında büyük kolaylıklar sağlayacaktır. Bu kolaylıklar hem zaman, hem mekân, hem kullanım açısından çok yönlüdür. Araştırmacıların ve diğer okuyucuların, sayfalar dolusu dokümanı bir mikrofişte bulabilmeleri, bu sistemin sağlayacağı kolaylığı göstermesi bakımından yeterlidir. Arşivleme çalışmalarının daha verimli hale getirilmesi için, bu tür sistemler geliştirilmelidir. □